

**ДРАНГ
НАХ ВЕСТ***
ШТО АТРЫМАЕЦЦА
З УСХОДНІМ
ПАРТНЕРСТВАМ

СТАР. 4

**ТУТ
І ЦЯПЕР**

СТАР. 5

**КДБ
І КАДРЫ**
ХТО ЗАЙМАЕ
КЛЮЧАВЫЯ
ПАСАДЫ

25.02-03.03.2009 г.

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

У ПАГОНІ ЗА РЭКОРДНЫМ

УРАДЖАЕМ

Глыбіня крызісу для айчыннай сельскай гаспадаркі пакуль не вызначылася. Нам яшчэ ёсць куды падаць.

ІЗНОЎ БІТВА

Засталося не так шмат часу да пачатку пасяўной кампаніі 2009, якая традыцыйна ў нас называеца бітвай за ўраджай, а поўнай яснасці, ці адбудзеца ўвогуле гэтая бітва, пакуль няма.

Прадстаўнікі Мінсельгасхарчу ў адрозненне ад мінультых гадоў на гэты раз пакуль абмежаваліся заявай, што поўная гатоўнасць у нас толькі па яравых.

Міжтым, па вельмі папярэднім падліку, на правядзенне больш-менш прымальнай па якасці пасяўной патрэбна не менш як 3 трывёны рублёў.

Член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук **Іван Нікітчанка** распавёў "Тут і цяпер", што такіх грошай на вяснова-палявую работы, па яго інфармацыі, у дзяржавы пакуль няма:

— Усё вырашицца ў апошні момант. Для гэтага прыйдзеца зноў залазіць у велізарныя даўгі. А гаспадаркі, як водзіцца, атрымаюць грошы на пасяўную ў самы апошні момент.

Былы намеснік старшыні Мінскага аблвыканкама **Аляксандар Ярашук**, які курыраваў менавіта аграрны сектар вобласці, настроены не так песімістычна. У інтэрв'ю **нашай газеце** ён сказаў, што на вясновыя патрэбы сельскай гаспадаркі краіны "рэзервы адшукавацца, блізкія да заяўленай лічбы": "Тут атрымліваеца парадаксальная сітуацыя. Менавіта падчас эканаміч-

Ураджай у нас часта толькі зневінне выглядае суперэфектна.

ных крызісаў такога кшталту эканоміка мабілізацыйнага тыпу гарманізуе самыя восстрыя выклікі. Так, цяпер наша сельская гаспадарка ў пэўнай ступені нагадвае ваенныя лагеры. Кожнаму раёну даводзяцца жорсткія ўстаноўкі па засяяных плошчах, экспарце прадукцыі, выпуску таго ці іншага віду прадуктаў харчавання. Але гэта ў дадзеным часовым прамежку павінна спрацаваць. Нядайна я быў на святкаванні 100-годдзя Міністэрства сельскай гаспадаркі і харчавання. Размаўляў з быльшімі і цяперашнімі высокімі начальнікамі ў гэ-

тай галіне і пераканаўся, што ў аграрным сектары справа не дайшла да крытычнай мякі.

ВЫРАТУЮЦЬ “СЕЛЬГАСПАДАТКІ”

Былы старшыня саўгаса "Дрыбінскі" Дрыбінскага раёна Магілёўскай вобласці **Мікалай Юркоў** таксама лічыць, што і на гэты раз беларускія палеткі не застануцца незасенімі, але нагоды для аптымізму ён тут не бачыць:

"Езжу па гаспадарках і бачу, што яны на дадзены момант, па-першае, зводзяць канцы з

канцамі; па-другое, настроены выключна на падтрымку дзяржавы, сваіх грошай амаль што няма, таму спадзеў толькі на ласку з барскай рукі; па-трэцяе, кіраўнікі гаспадарак не ведаюць, як сёння сябе паводзіць, на што разлічваць, як прагназіраваць сваё развіццё".

Як у нас знаходзяць грошы на пасяўную, вельмі добра ведае кіраўнік руху "За свабоднае развіццё прадпрымальніцтва" **Віктар Гарбачоў**, які распавёў нашаму выданню найбольш тыповыя способы збору "сельгаспадаткай":

Заканчэнне на стар. 3

ЧЫМ СКОНЧЫЦЦА ВАЙНА МІНІСТЭРСТВА ПА ПАДАТКАХ І ЗБОРАХ З ЦЕНЯВЫМ РЫНКАМ?

ЯРСЛАЙ РАМАНЧУК, ЭКАНАМІЧНЫ АНАЛІТИК:
“ВАЙНА З ЦЕНЯВЫМ РЫНКАМ — ГЭТА ЗМАГАННЕ З
ВЕТРАКАМИ”.

— Кожная вайна з ценявым рынкам заканчваецца там, дзе пачынаецца, — на дэкларацыях. І таму ў сітуацыі, калі ў бюджетзе сёлета не хопіць прынамсі 8 трыльёнаў рублёў (па майх разліках), ваяваць з чорным рынкам, а не займацца падатковай рэформай і скарачэннем аб'ёму выдаткаў бюджету, значыць, па сутнасці, паказваць неадэкватнасць улады. На нядаўняй канферэнцыі прадстаўнікі Міністэрства падаткаў сказали, што прадпрымальнікі выкарыстоўваюць 1200 схем вываду тавараў у цену. І калі, напрыклад, палову гэтых схем заблакіруюць органы, то прадпрымальнікі прыдумаюць яшчэ 600, каб рабіць тое ж самае. Таму што многія прадпрымальнікі карыстаюцца наменклатурнымі дахамі для працы ў гэтым рэжыме. І ў выніку барацьба за даходы бюджету падобным спосабам непазбежна скончыцца паражэннем дзяржавы. І калі дзірка ў бюджетзе будзе складаць больш за пяць працэнтаў УВП, то будзем мець падставы для таго, каб гаварыць пра паўнатацныя бюджетныя кризіс у нашай краіне.

ВІКТАР ІВАШКЕВІЧ, ПАЛІТЫК, ПАРТЫЯ БНФ:
“ЗБІРАЦЬ ЦЕНЯВЫ ПАДАТАК МОЖА ТОЛЬКІ РЭКЕТ”.

— Падаткі з ценявога рынку можа збіраць толькі ценявы рэкт. Афіцыйныя ж органы механізмам здымання падаткаў з ценявога рынку не маюць. Калі браць пад увагу тое, што презідэнт Лукашэнка абвясціў мараторый на праверкі “белага” рынку, то іх, падаткавікоў, пара ўсіх разагнаць і паслаць саміх ствараць фірмы, на якіх бы з'яўляліся новыя рабочыя месцы.

УЛАДЗІМІР МАЦКЕВІЧ, ПАЛІТОЛАГ:
“У БЕЛАРУСКАГА КІРАЎНІЦТВА ЁСЦЬ ДВА ШЛЯХІ”.

— Падчас кризісу заўсёды ствараюцца ўмовы для пераходу часткі эканамічных суб'ектаў у ценявы рынак. І меры, якія можна прымаць адносна гэтага рынку, заўсёды актуальныя падчас нармалізацыі і эканамічнага ўздыму. Не думаю, што такія меры сёння могуць прынесці нейкі плён. З іншага боку, калі разглядаць увогуле беларускую эканоміку, то сапраўды ў Беларусі склаўся досьці буйны шэры рынак, які сапраўдыробіць велізарную дзірку ў дзяржаўных падатках, і з гэтым, канечнече, трэба разбі-

рацца. Але ж тут мы павінны разумець, што барацьба з шэрым рынкам і з ухіленнем ад падаткаў можа весціся некалькімі шляхамі. Адзін з іх — ліберальны, звязаны з пэўнай амністыяй і з паляпшэннем падатковага заканадаўства. А другі варыант — гэта націск, крымінальны пераслед ценявых структур. Пэўны поспех гэта можа мець, аднак такі варыант цалкам не знішчае шэрага рынку. І ў гэтым сэнсе перавага ліберальнага эканамічнага варыянта пацверджана эканамічнай практикай.

АЛЕСЬ ТАЎСТЫКА, ЛІДЕР ПРАДПРЫМАЛЬНІЦАГА РУХУ:
“ГЭТА ВАЙНА ПЭШНІКАЎ НЕ ТЫЧЫЦЦА”.

— Ценявы рынак, у першую чаргу, складаецца з кантрабандыстай і з прадстаўнікі ўлады. Таму зараз адбываецца штосьці незразумелае ў нашай краіне. Праўладныя маладыя прадстаўнікі бізнесу “падмыываюць” старых. Тыя ў сваю чаргу не здаюцца... і адбываецца сапраўдная бойка менавіта паміж імі. Што тычыцца малога бізнесу, там ужо ўвогуле няма ніякага рынку. Так, стаяць будынкі, дзе прысутнічаюць грамадзяне Беларусі, якія гандлююць нейкай прадукцыяй. У іх ёсць усё — і касавыя аппараты, і выплачаныя падаткі, і накладныя на ўсе тавары, і аренда са шматлікім нулямі, прывязаная да еўра. І ёсць яшчэ кавалак чалавечага гонару. Яшчэ крышачку — і гэты гонар павінен узняцца.

КАНСТАНЦІН ЛУКАШУК, МЕНЕДЖЭР:
“ЧЫМ БОЛЬШ ЗМАГАЦЦА З ЦЕНЯВЫМ РЫНКАМ, ТЫМ
БОЛЬШ “СВЕТЛЫ” РЫНАК БУДЗЕ СЫХОДЗІЦЬ У ЦЕНЬ”.

— Колькасць грошай, якая назапашваецца ў ценявым сектары, вызначаецца не метадамі і высілкамі барацьбы з ім, а тым, наколькі добра працуе сектар “светлы”. І, як ні дзіўна, чым больш змагацца з ценявым рынкам метадамі адміністрацыйнымі, тым больш там назапасіцца грошай. Рэзкія высілкі па зацісканні ўсяго прывядуць толькі да таго, што эканоміка яшчэ больш схаваецца ў цену. Калі трэба ў момант здабыць мільярд, то за адзін дзень можна гэта зрабіць: паарыштаваць, пазабіраць усё. На другі дзень можна ўчыніць тое ж самае. Пасля ўсе пахаваюцца. Ценявы рынак ёсць нават у Швейцары. На ім прадаюць падробныя “Роліксы”, герайн, прастытутак. Але навошта ў цені гандляваць цэглай? Гэта не выгадна. Выгадна — па законе. Але калі пры ўсім жаданні па законе рабіць немагчыма, тады прыдумляеца, як абысці закон. І асноўныя высілкі камерсантаў ідуць не па паляпшэнне сваёй працы, а на тое, як усё схаваць. Што ненатуральная. Дарэчы, сёння ценявы рынак не такі ўжо вялікі. Гадоў дзесяць таму, калі было некалькі валютных курсаў, ён быў вялізны. А вось у сувязі з гэтай “войной” мы зноў да яго вернемся. Барацьба броні і снарада вечнае. Але пераможа ўсё роўна снарад. Бізнес жа сам знойдзе шляхі і вырашыць, як працеваць, каб яму не заміналі.

**З ВОДГУКАЎ ЧЫТАЧОЙ НА АПЫТАННЕ “ЦІ НЕ БАІЦЕСЯ ВЫ
У СУВЯЗІ З КРЫЗІСАМ СТРАЦІЦ ПРАЦУ?”**

ІНЕСА МЯСНІКОВА, БУХГАЛТАР ГАНДЛЁВАЙ ФІРМЫ:
«ХТО ГАТОВЫ ПРАЦАВАЦЬ, ТАМУ НЕ СТРАШНА».

— А хто зараз не баіцца кризісу, скажыце, калі ласка? Канечнече, баюся. Заробак нам ужо на 20 працэнтаў знізілі. Аб'ёмы продажаў значна паменшыліся. Але нават калі мы збанкрутаем, я паміраць не збираюся. Працу знайду ўсё роўна. Хто хоча працеваць, без работы не застанецца. Спартрэбіцца, пайду і вуліцу месцы.

У ПАГОНІ ЗА РЭКОРДНЫМ УРАДЖАЕМ

Заканчэнне.

Пачатак на стар. 1

"Перакананы, што ўжо на пачатку сакавіка да прыватных унітарных прадпрыемстваў (ПУП) і індывідуальных прадпрымальнікаў (ІП) адправяцца ганцы з рапыканкамаў ці адпаведныя лісты з адной немудрагелістай просьбай-патрабаваннем — выдзеліць энную суму на пасяўную. У мінулым годзе таксы былі наступнымі. У іпешнікаў "прасілі" ад 50 да 500 тысяч беларускіх рублёў, а да ГУПаў прыходзілі афіцыйныя паперы, у якіх пазначалася "рэкаменданая" сума на сельсагаспадарчыя работы ў памеры ад 5 да 10 мільёнаў рублёў. У майго добрага знаёмага, барысаўскага бізнесмена, які гандлюе рознай лічбавай тэхнікай, патрабавалі якраз 10 мільёнаў беларускіх рублёў.

Прычым гэтыя просьбы толькі фармальна маюць добраахвотныя характеристары. Пасля атрымання адпаведнай паперы прадпрымальнікамі пра іх абавязак перад Радзімай пачынаюць неназойліва напамінаць падатковыя інспектары, супрацоўнікі Міністэрства ўнутраных спраў і іш."

ПЛЮС АНІЯК НЕ АТРЫМЛІВАЕЦЦА

Ну, пасяць, няхай і праз такі прымус, мы ў гэтым годзе, напэўна, зможем. Які будзе з гэтага толк?

Нагадаем, што ў пазамінульным годзе аграрны сектар краіны змог зарабіць 7 трывеёнія беларускіх рублёў. У той час, калі ён завінаваціў дзяржаўнаму бюджету аж 11 трывеёнія рублёў.

У мінулым годзе мы атрымалі "рэкордны" ураджай, рэальныя аўёмы якога дагэтуль аспречваюць незалежныя аналітыкі.

Калі паспрабаваць звярнуцца да самых свежых лічбаў, то, паводле даных Камітэта па статыстыцы, сельская гаспадарка краіны экспартавала за мяжу рознай прадукцыі на суму ў 1,5 мільярда долараў, а ў цэлым аграрны сектар зарабіў 1 трывеён 700 мільярдаў рублёў.

Цікава, што іншая афіцыйная установа — непасрэдна Мінсельгасхарч — сцвярджае, што ўсе яго гаспадаркі мелі ў 2008 годзе мінусавую рэнтабельнасць у 1 працэнт...

Іван Нікітчанка кажа, што гэта далёка не першыя і не апошнія лічбавыя метамарфозы сучаснай сельскай гаспадаркі, і што наўрад ці яе сёлетнія паказчыкі будуць моцна адронівацца ад мінулагодовых. А гэта значыць, што аграсектар зноў спрацуе ў мінус.

Больш за тое, ёсьць сур'ёзныя падазрэнні, што гэты мінус будзе значна большым.

Валютныя паступленні ад экспарту мяса за мяжу ў мінультым годзе паменшыліся на 40 працэнтав.

Харчовы экспарт у Еўропу ў 2008 годзе знізіўся на 30 працэнтав.

Да нядайнягя адзін з асноўных хартыкулаў валютнай выручкі аграсектара — экспарт малака і малочнай прадукцыі ў Расію

— знізіўся ледзь не на палову. І працягвае зніжацца. Паводле дадзеных Мінсельгасхарчу, 29 з 67 малакапрапрацоўчых заводаў краіны зараз стратныя.

Але ўсё эта не замінае таму ж Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання аперыраваць грандыёзныя планамі. Да 2010 года плануеца павялічыць валавы збор збожжа да 10 мільёнаў тон, давесці аўём вытворчасці малака да 8 мільёнаў, а аўём рэалізацыі жывёлы і птушкі — да 1,5 мільёна тон. Ужо ў гэтым годзе прагназируеца (І ГЭТЫЯ ПЛАНЫ ПАКУЛЬ НІХТО НЕ АДМЯНІУ) павялічыць аўём сельгасвытворчасці на 8,5-9,5 працэнта.

Хто-небудзь сапраўды ве́рыць у гэтыя пераможныя лічбы?

І навошта ствараць пра́дукцыю, якая падчас жорсткага эканамічнага крызісу будзе прыносіць у канчатковым выніку немалыя страты?

ЗАТОЕ

НОВЫЯ АГРАГАРАДКІ

Праўда, здаецца, што пра апошнюю эканамічную катэгорию мы сур'ёзна забыліся, калі працягваєм з дзіўнай і малазразумелай упартасцю будаваць чарговыя партыі аграгарадкоў. Тоё, што ўжо пабудавана і часта нікому не патрэбна, ацнёваецца ад 700 мільёнаў да 1 мільярда долараў.

Літаральна на днях мяне мочна здзівіць Першы нацыяльны канал, які паказаў вельмі крытычны рэпартаж з Дрыбінскага раёна Магілёўкай вобласці. Сутнасць яго зводзілася да баналь-

нага — штогод тут будуюць за бюджетныя сродкі гэтыя самыя аграрныя гарадкі, якія потым пустуюць гадамі. Бэтэшнікі дали слова мясцоваму начальніку, адказнаму за ўсё раённае будаўніцтва, і той скардзіўся, што яму планы па аграгарадках даводзяць зверху ў загадным парадку, і няма амаль ніякай магчымасці ад іх адмовіцца...

А ў гэты час зневіні доўгі краіны наблізіўся да крытычных 15,5 мільярда "зялёных", і нам да канца года для нармальнага існавання трэба прыцягніць яшчэ не адзін і не два мільярды валютных крэдытных рэсурсаў.

У размове са мной Мікалай Юркоў паведаміў, што яшчэ ў 1986 годзе ідэя "ідальнай" беларускай вёскі, "злепленай" дзяржаўнымі чыноўнікамі, пачярпела сур'ёзнае фіяска: "50 новенькіх домікаў з усімі выгодамі для маладых спецыялістаў засталіся незаселенымі. Як і не спатрэбіўся сучасны дзічаци садок, іншая спецыяльна пабудаваная інфраструктура".

Юнакоў ідзячыць не зацікавіў праект "вясковага камунізму" (дамы аддаваліся дарэмна). Гвалтам нельга зрабіць людзей шчаслівымі.

На думку Юркова, усё ўпіраецца ў адно — наданне праву гаспадарання ўласніку: "Ужо колькі гадоў я не бацу ў вачах аднавяскуюцай бляску, імпэту і аптызму. Аднойчы значная частка з іх паверыла, што можна будзе стаць гаспадарамі на сваёй зямлі. Але нядоўгі час людзі бавіліся гэтай верай".

Цяпер, перакананы былы саўгасны начальнік, 90 працэнтам усіх жыхароў сляя маюць такі "высокі" даход, што без уласнай гаспадаркі і свойскай жывёлы выцягнулі б ногі.

ВІКТАР АЛЯШКЕВІЧ.

САСТУПАЕМ КІАЮ, ВЕНЕСУЭЛЕ І ІНДЫІ

ляе Washington ProFile.

У цэлым больш за сто дзяржаў свету ацэньваліся на аснове 44-х крытэрыяў, разбітых на дзве групы: «еканамічная канкурэнтадольнасць» (напрыклад, ацэньваліся якасць адукациі, узровень залежнасці ад экспарту, узровень інвестыцый і іш.) і «параўнальная выгаднасць для жыцця» (рэлігійная свобода, наўнансць інфраструктуры для адпачынку, узровень беспрацоўя і іш.).

Паводле дадзеных рэйтингу, у першую дзесятку дзяржаў, жыць у якіх лепш за ўсё, увайшлі Аўстралія, Аўстрыя, Фінляндыя, Германія, Сінгапур, ЗША, Швейцарыя, Гонконг (фармальна — асобны адміністрацый-

ны раён Кітая), Данія і Новая Зеландыя. На апошнім, 104-м, месцы апынуўся Йемен.

Па эканамічнай канкурэнтадольнасці Беларусь знаходзіцца на 70-м месцы, па парыўнальнай выгаднасці для жыцця — на 81-м. Сумарны рэйтинг — 78-е месца (летасць Беларусь не патрапіла ў лік 50 згаданых у спісе краін). Гэта шосты паказчык сярод восьмі постсавецкіх дзяржаў, якія папалі ў рэйтинг. Сярод іх найбольш прыемнае жыццё ў жыхароў Эстоніі, якая падзяліла 36-е месца. Латвія — на 41-м месцы, Казахстан — на 56-м, Расія — на 57-м, Украіна — на 68-м, Узбекістан — на 80-м, Малдова — на 83-м.

Паводле даных даследчага Legatum Institute, Беларусь знаходзіцца на 78-м месцы сярод 104 краін, якія ўвайшлі ў «Рэйтынг глабальнага дабрабыту-2008».

Складальнікі рэйтингу зыходзілі з того, што для дабрабыту жыхары той ці іншай краіны павінны мець магчымасць свабоднага выбару; урад павінен быць эфектыўным, невялікім і сумленным; для «бедных» краін галоўнай мэтай павінна з'яўляцца павышэнне дабрабыту, а для «багатых» — паляпшэнне якасці жыцця насленіцтва; клімат і стан навакольнага асяроддзя ўплываюць на ўзровень шчасця; аснова развіцця эканомікі — свабоднае прадпрымальніцтва і іншае, паведам-

Еўрасаюз будзе ў сакавіку вырашаць, ці далучыць Беларусь да праграмы "Усходніяе партнёрства". Халера ведае, што з гэтага атрымаецца, але падзеі разгортаюцца досыць цікава.

На мінульым тыдні Мінск наведаў генеральны сакратар Еўрасаюза Хаўер Салана. Так, так, той самы Салана, які кіраваў НАТА падчас вайсковай аперацыі ў Югаславіі, і якога беларускія афіцыйныя асобы ды дзяржаўныя СМИ не называлі хіба што д'яблам. Цяпер Салану прымае Лукашэнка і заяўляе пра жаданне весці дыялог без пасрэднікаў.

Выглядае, што генеральны сакратар ЕС прыязжаў, каб скласці асабістое ўражанне пра апошня беларускія палітычныя тэндэнцыі. Па выніках інспекцыі, у панядзелак, 23 лютага (прывітанне Чырвонай армії!) Еўрасаюз прыняў рашэнне далучыць Беларусь да праграмы "Усходніяе партнёрства".

Што гэта такое і з чым яго досыць, пакуль уявіць можна досыць ўмоўна. Афіцыйна сцвярджаецца, што пра будучасе сяброўства ў ЕС удзельнікаў "Усходніага партнёрства" – Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Грузіі, Малдовы Украіны – гаворка не вядзеца, але... Гэтым краінам абяцана спраш-

***Дранг нах Вест** - у перакладзе з нямецкай – паход на Захад

ДРАНГ НАХ ВЕСТ *

Генеральны сакратар НАТО Хаўер Салана (на фота злева) спрабуе знайсці агульную мову з міністрам замежных спраў Сяргеем Мартынавым.

чэнне візвага рэжыму з боку Еўрасаюзу, палёгкі ў гандлі паслугамі і сельгаспрадуктамі, а таксама наўпроставая фінансавая дапамога. Узамен "партнёры з Усходу" павінны паскорыць крокі да дэмакратыі, забеспечычні правоў чалавека і аздараўлення эканомікі.

Канкрэтныі пакуль ў гэтай справе вельмі мала. Але выглядае, што Еўрасаюз, не беручы на сябе абавязкаў і не раздражняючы Москву, спрабуе па некаторых накірунках падцягнуць 6 краінай постсвецкай прасторы да ўласных стандартаў.

Такім чынам, "Усходніяе партнёрства" – гэта не квіток у ЕС, але намёк на магчымасць атрымання яго ў будучыні. Усё залежыць ад паводзін краінай-удзельніц праекта.

Натуральна, што нас най-

больш хвалююць перспектывы Беларусі ў гэтай справе. Негледзячы на рашэнне, якое прынята ЕС, наша краіна можа ў любы момант апынуцца паза "Усходнім партнёрствам" з прычыны спецыфічных асабістых інтэрэсаў Аляксандра Лукашэнкі. Фінансавую дапамогу афіцыйныі Мінск прыме ахвотна, як і іншыя прывілеі, а вось, калі давядзенца расплачоўца за гэта дэмакратызацый, узінінкуць праблемы. Цалкам верагодна, што, напачатку падпісаўшыся пад ідэяй "дранг нах вест", у пэўны момант беларускае кіраўніцтва вырашыць: "Навошта нам гэты вест!" – і са скандалам пакіне праект.

Менавіта такі сценар лічыць найбольш рэальным лідэр Кансерватыўна-хрысціянской партыі БНФ Зянон Пазыняк. У інтэрвю Радыё Свабода ён за-

явіў: "Што датычыць Лукашэнкі ў Эўропе, то наколькі я яго ведаю, на найкім этапе справа скончыцца скандалам і гнейнымі філіпікамі Лукашэнкі ў бок Захаду".

На карысць гэтага варыянту, на нашу думку, і некаторыя заявы кіраўніка Беларусі напрэдадні сустэрэчы з Саланай. Падчас візіту на Магілеўшчыну 17 лютага Лукашэнка сцвярджаў: "Ніхто не павінен абяцаць еўрапейцам таго, што мы ніколі не зробім. Давайце спачатку лепш зробім, а Еўропа, свет ацэніць. Я ніколі нікога не падманіваў. Я прыхільнік сумленнай, шчырай палітыкі".

Апошні сказ ён прадубляваў і ў асабістай гутарцы з Саланай. Але вельмі часта разумець Лукашэнку трэба з дакладнасцю да наадварот. Адзін з апошніх прыкладаў – сітуацыя вакол дэвальвацыі. У снежні Лукашэнка казаў, што абвалу беларускага рубля не будзе, а ў студзені, калі нацыянальная валюта ляснула на 20%, заявіў: дык я ж вас папярэджваў, праста вы мяне дрэнна слухалі!

Так што, зусім не выключаюна, што ў руку, якую працягнёй Захад, пакладуць вушки ад мёртвага асла. Шкада, калі так, бо сёння Беларусь атрымала гістарычны шанец на тое, каб пайсці за цывілізаваным светам, Праўда, сам Лукашэнка коліс абяцаў па гэтым шляху не ісці...

ВАЛЯНЦІ СЫЧ

ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ-ІНВАЛІДАЎ "ПАДЫШОУ" БЫЛЫ КАНЦЛАГЕР

«Міжнародная амністыя» ўзялася апякаць тых маленьких беларусаў, каму не пашанцавала з дзяцінства, паведамляе bulletiononline.org. Улады Бярозы далі ім памяшканне ў Чырвоных казармах.

Сёлета праваабарончая арганізацыя «Міжнародная амністыя» клапоціцца пра маральну ды психалагічную дапамогу жанчынам Берасцейшчыны, якія апынуліся ў цяжкім становішчы. Перадусім гэта адзінокія маці. У многіх з іх дзеці з маленства з'яўляюцца інвалідамі. Каб абараніць праўы дзіцяці і атрымаць неабходную падтрымку ад дзяржавы, неабходна валодаць пэўнымі юрыдычнымі ведамі. Для гэтага і стварылі грамадскі клуб «Мачярынскае сэрца». У партнёры запрасілі

«Міжнародную амністыю».

У спадарыні Горбач дачка Таццяна. Што яе чакае? Маленькая сацыяльная пенсія, абмежаваная кола зносін, большая частка жыцця – у хатніх сценах...

— Гэтыя самотныя перакананні трохі развязваюцца цяпер, – распавядае Лідзія Горбач. – Мы даведаліся аб адкрыцці ў Чырвоных казармах аддзялення дзённага знаходжання інвалідаў з працоўным навучаннем. Дзякую Богу, што з'явіліся сябры, праца, надзея.

Чырвоныя казармы ў Бярозе — гэта былыя будынкі Бяроза-Картускага канцэнтрацыйнага лагера. У 1934—1939 гадах ён размяшчаўся ў колішніх вайсковых казармах, збудаваных з чырвонай цэглы. Як удавладніе Беларускай энцыклапедыі 1996 года выдання, канцэнтрацыйны ла-

гер быў створаны па распараджэнні прэзідэнта Польскай рэспублікі ад 17.06.1934 года для ізаляцыі «левых элементаў» (камуністаў, рэвалюцыянеру і інш.). Рэжым утрымання вязняў у Чырвоных казармах быў жорсткі. Паводле няпоўных звестак, за гады існавання лагера праз яго прайшло мінімум 10 тысяч чалавек.

Шкада, што ў Бярозе, дзе цяпер звыш 30 тысяч населеніцтва, не знайшлося іншага будынка для працоўнай рэабілітацыі інвалідаў, як толькі Чырвоныя казармы. Усё ж такі гэтыя сцены чулі крыкі катаванняў. Чырвоная цэгла палітая крывёй вязняў. У столі — шчарбіны ад стрэлай.

Але што зробіш, калі патрэбы інвалідаў у Беларусі задавальняюцца па астатках сацыяльнай палітыкі?

ГАЛІНА БАРАВАЯ

Як стала вядома газеце "Тут і цяпер", зараз на пасадзе кіраўніка галоўнага упраўлення кадравай палітыкі Адміністрацыі презідэнта працуе палкоўнік Юрый Крывашэй.

Менавіта з гэтым чалавекам спачатку маюць справу тая, каго прызначаюць на дзяржаўныя пасады.

У студзені 2006 года Юрый Васільевіч быў прызначаны выконвающим авалязкім дзяржсакратаром Савета бяспекі. Але на адказнай кіруючай пасадзе ён доўгі не пратрымаўся — замест яго дзяржсакратаром прызначылі Генадзя Навыглаза, а літаральна праз некалькі

месяцаў — небезвядомага Віктара Шэймана.

Раней палкоўнік КДБ Юрый Крывашэй працаваў адным з намеснікаў дзяржсакратара Савета бяспекі, узначальваў аддзел супрацоўніцтва ў галіне міжнароднай бяспекі Савета бяспекі.

Дарэчы, некалькі гадоў таму, прызначаючы Юрыя Крывашэева і Уладзіміра Шафарэнку на пасады намеснікаў дзяржсакратара, А.Лукашэнка з'явіўся, што гэтых асоб яму рэкамендавалі людзі, якім ён асабіста давярае.

З гэтага будынку, дзе месціцца КДБ, выйшла шмат вядучых кадравікоў.

ЭКСПЕРТЫЗА

Большасць экспертаў, да якіх мы звярнуліся з просьбай прааналізаць кадравую работу ў Адміністрацыі презідэнта, сышліся ў меркаванні, што кадравік-чэкіст — гэта савецкая традыцыя.

СЯРГЕЙ АНІСЬКА:

"МЕНАВІТА З КЭДЭБЭШНІКАЎ АТРЫМЛІВАЮЦЦА САМЫЯ ЛЕПШЫЯ КАДРАВІКІ..."

Кіраўнік інфармацыйна-аналітычнага аддзела ваеннай контрразведкі, падпалкоўнік КДБ у адстаўцы Сяргей Аніська кажа, што за савецкім часам у "кадры" адпраўлялі тых, хто не вельмі добра зарэкамендаваў сябе на аператыўнай працы.

— У аўтарытарных краінах заўсёды асаблівую ўвагу ўдзялялі і ўдзяляюць работе з кадрамі, — гаворыць Сяргей Аніська. — Прычым кожны кіраўнік імкнецца перацягнуць "кадравіка" менавіта з таго ведамства, якому ён найбольш давярае. У свой час у лік таіх "давераных асоб" трапіў Крывашэй, вось і ўсё.

Сказаць, што кадравікі са слáўным "чэкісцкім мінулым" з'яўляюцца праста унікальнымі спецыялістамі, я не могу. Но яшчэ за савецкім часам у кулуарах казалі: калі з супрацоўніка Камітэта дзяржаўнай бяспекі не атрымліваецца зрабіць прафесіянала, яго звычайна адпраўляюць альбо на выкладчыцкую дэйнансць у Інстытут нацыянальнай бяспекі, альбо ў "кадры" — каб не шкодзіць аператыўнай працы. І бяда, што потым вось такія, па сутнасці, беспалковыя аператыўныя спецыялісты распараўдаюцца чалавечымі лёсамі.

Аднак пры ўсім пры гэтым дзеля справядлівасці варта адзначыць, што менавіта з кэдэбешнікаў атрымліваюцца самыя лепшыя кадравікі. Кадравік з Камітэта, карыстаючыся сваімі сувязямі і магчымасцямі, можа "накапаць" на таго ці іншага прэтэндэнта на адказную дзяржаўную пасаду ўсё "да сёмага калена".

АНАТОЛЬ ЛЯБЕДЗЬКА:

"СПАЧАТКУ ПЭНДАЛЮ ДАЮЦЬ, А ПОТЫМ ВЯРТАЮЦЬ ІЗНОЎ"

Старшыня Аб'яднанай грамадзянскай партыі Анатоль Лябедзька называе беларускую кадравую палітыку "вельмі спецы-

ФІЧНАЙ".

— Для аўтакратычных рэжымуў даволі лагічна, калі сілавікі курыруюць яшчэ і кадравую палітыку, — разважае Анатоль Уладзіміравіч.

— Справа ў тым, што ў вышэйшых эшалонах улады не знайсці чыноўніка, на якога няма вялікай папкі з кампраматам. А лепш за ўсё шукаюць гэты кампрамат менавіта людзі са спецструктурой. Таму для Беларусі кадравік-чэкіст — цалкам лагічная сітуацыя.

Што тычыцца ўвогуле кадравай палітыкі, то магу правесці такую паралель: ёсць каманда "Рэал" (Мадрыд), якая амаль заўсёды выйграе. Але не толькі таму, што гэта заможны клуб, а і таму, што там праводзіцца прадуманая кадравая палітыка. Ёсць шмат людзей, якія займаюцца селекцыяй кадраў, вырошчаюць спартсменаў ледзь не з дзіцячага садка.

А ў нас ёсць каманда саўгаса "Гарадзец", дзе лаўка запасных вельмі кароткая. І як яе ні круці, новых асоб не з'яўліца. Таму ў нас спачатку міністра абароны публічна называюць п'яніцам, а праз нейкі час вяртаюць на пасаду. І былому міністру гандлю Кулічкову спачатку, вобразна кажучы, пэндаля даюць пад зад, а потым зноў вяртаюць...

Мэты і задачы беларускай кадравай палітыкі скіраваны не на тое, каб выхаваць прафесіянала, а праста на выконванне загадаў. І чыноўнікі ў нас запраграміраваны менавіта на гэта.

ЮРАСЬ БЕЛЕНЬКІ:

"АМАЛЬ НА ЎСІХ КЛЮЧАВЫХ ПАСАДАХ ПРАЦУЮЦЬ ЛЮДЗІ З КДБ..."

Намеснік старшыні Кансерватыўна-Хрысціянскай Партыі — БНФ Юрась Беленькі звярнуў увагу "Тут і цяпер" на тое, што ў Беларусі амаль на ўсіх ключавых пасадах працуюць людзі, звязаныя з КДБ.

— Увогуле, сістэма ўлады, побудаваная ў Беларусі, вытворная ад расійскага ФСБ, — лічыць Беленькі.

ДА ВЕДАМА

Юрый Крывашэй у таксама з'яўляеца сакратаром атэстацийнай камісіі, створанай пры кіраўніку дзяржавы (узначальвае яе кіраўнік Адміністрацыі Уладзімір Макей, а яго намеснікам з'яўляеца дзяржсакратар Савета бяспекі Юрый Жадобін).

Згодназуказам А.Лукашэнкі, атэстация кіруючых работнікаў праводзіцца кожныя тры гады атэстацийнымі камісіямі, створанымі пры презідэнце, Савеце Міністраў, аблвыканкамах і Мінскім гарвыканкаме (іх адпаведна ўзначальваюць кіраўнік Адміністрацыі презідэнта, прэм'ер-міністр, старшыні аблвыканкамаў і Мінгарвыканкамаў).

Пазачарговая атэстация можа праводзіцца пасля завяршэння комплексных праверак дзейнасці дзяржаўных органаў і іншых арганізацый, якія ладзяцца па рашэнні презідэнта.

Падставай для правядзення атэстациі кіруючых работнікаў з'яўляеца распараждэнне кіраўніка Адміністрацыі презідэнта, узгодненае з дзяржсакратаром Савета бяспекі, аператыўна-аналітычным цэнтрам пры презідэнце, Генеральнай праکуратурай і інш.

Рашэнне атэстацийнай камісіі аб неадпаведнасці тых, каго атэстуюць, пасадам, што яны займаюць і на якія прызначаны кіраўніком дзяржавы, павінна быць прадстаўлена на разгляд кіраўніку дзяржавы.

ІГАР АНДРЭЕЎ, спецыяльна для svabodaby.net.

НУ, І КАГО ХОЧАМ ПАДМАНУЦЬ?

Ужо даводзілася ўзгадваць праблему беспрацоўя ў Бялыніцкім раёне. Але сітуацыя прымушае зноў вяртацца да гэтай тэмы. Цяпер, як гаворыцца, і кроکу нельга ступіць па раёне, каб не спаткацца са знаёмым, які жаліцца на немагчымасць знайсці працу.

А калі пачытаць афіцыйную раёнку "Зара над Друццю", то ў раёне ўсё нармальна. Днямі тут надрукаваны звесткі аб tym, што ўзворэвень беспрацоўя ў раёне на пачатак года склаў 1,1 працэнта ад агульнай колькасці "еканамічна актыўнага насельніцтва". Зыходзячы з прагнозных разлікаў, можна было дазволіць сабе нават і большы паказчык – 1,4 працэнта. Метадам уласнага даследавання мы выявілі, што са 134 чалавек, афіцыйна зарэгістраваных у цэнтры занятасці, дапамогу (блізка да 50 тыс. рублёў на асобу) атрымлівалі на працы мінулага года толькі 42 чалавекі. Крыху больш беспрацоўных (літаральна на 6 чалавек) было зафіксавана на вёсцы...

Насамрэч усе ведаюць, што працы ў раёне няма, і знайсці працу ўнае месца, страцішь яго (усё роўнаў горадзе ці ў вёс-

Праблема беспрацоўя паўстае для нашай краіны з новай вастрынай.

цы), немагчыма. Таксама амаль немагчыма зарэгістравацца ў якасці беспрацоўнага на мясцовай "біржы працы", то бок у цэнтры занятасці. Калі ў чала-века вясковая праціска і ён мае кавалак якога агарода, на ўлік яго не возьмуць. Як сведчыць чыноўнікі (на жаль, ананімна – а як у нас можа быць іначай? – але дакладна), на гэты конт-існуне дадуне распрадажэнне, зразумела, сакрэтнае. Тоё ж з чалавекам будзе і калі ён звольніўся з папярэдняга месца працы па ўласным жаданні альбо па дамове бакоў. Я аса-

біста знаёмы амаль з дзесяццю людзьмі, якіх у студзені-лютым адмовіліся паставіць на ўлік у цэнтры занятасці менавіта па гэтай прычыне. Ды якое там, калі нават да сваіх быльых калег раённая чыноўніцкая сям'я ставіцца гэтак жа абыякава, як і да шараговых грамадзян. Усім у раёне вядома, як былая супрацоўніца раённага ўпраўлення па сельскай гаспадарцы і харчаванні, якую за прынцы-повасць у працы настойліва папрасілі звольніцца "па ўласным жаданні", год (!) не магла стаць на ўлік. Усё часцей выму-

шаны бавіць час у марным пошуку працы ў раёне маладыя спецыялісты розных галін, нягледзячы на свае дыпломы аб вышэйшай адукацыі.

У той жа газете "Зара над Друццю" міжвольна выкрыў хлусню вакол праблемы беспрацоўных працурор раёна сп. Міхаіл Андросенка. У сваім артыкуле пра стан злачыннасці ў раёне ён назначае, што ў сельскай мясцовасці значна павялічылася колькасць непрацуючых грамадзян у працаздольным узросце, і што на вёсцы зараз не заняты працай больш за 500 чалавек ва ўзросце ад 18 да 60 гадоў". Да працурорскіх лічбаў вартадаць і вялікую колькасць тых белынічан, якія цяпер – крыйз! – вяртаюцца з Расіі, дзе мелі, а зараз згубілі працу.

А што ж краіна ўвогуле? Национальны статыстычны камітэт па выніках мінулага года паведаміў, што ў 2008 годзе ў краіне было 44 тысячи беспрацоўных. Аднак згодна з інфармацыяй, якую падае Міністэрства ўнутраных спраў, на пачатак таго ж 2008 года было выяўлена 78 тысяч чалавек, якія ўчынілі розныя злачынствы. У іх ліку — 53 тысячи чалавек, якія нідзе не працевалялі і не вучыліся.

Ці не занадта вялікая разбежка для сумленнай статыстыкі?

БАРЫС СІМАНОВІЧ.

...НЕКАНЧАТКОВАЯ КРОПКА

ла больш за 6 тысяч подпісай) не зарэгістравалі. А менавіта на гэта і скардзіліся ў суд заяўнікі. І вось на 4-ым пасяджэнні раптам выявілася (!) і прыняло форму судовага рашэння тое, што **суд ад пачатку не павінен быў прымаць справу ў сваю вытворчасць**, бо старшыня ініцыятыўнай групы, аказваецца, не меў права (?) браць на сябе гэтыя самыя прадстаўнічыя функцыі і выступаць у судзе ў якасці іх носьбіта. Гарвыканкам (і суд з ім ахвотна пагадзіўся) знайшоў-такі ў справе аб магілёўскім рэферэндуме ту юрыдычную "коску-закавыку", якая дала магчымасць адхіліць справу як такую...

Тым часам на месцы былога міні-рынку паглыбляеца катлаван пад фундамент будучага спартыўнага збудавання,

знішкаючы сляды нядайнага бульдозернага зносу шапікаў і палатак. Пазбаўленыя працы, прыватныя гандляры марна чакаюць абіцанай ім пляцоўкі пад новы міні-рынак (дарэчы, у нязручным для жыхароў мікрараёна месцы) і працягваюць падлічваць страты, што павялічваюцца кожны дзень. Насельнікі мікрараёна Саломенка цяпер здалёк цягнуць на сабе вялікія валізкі з таварамі, якія раней набывалі ў некалькіх кроках ад дому...

Ініцыятары мясцовага рэферэндума маюць цвёрдыя на-мер давесці справу да больш выразнага і аргументаванага заявршэння, і дамагчыся таго, каб тысячам жыхароў Саломенкі было афіцыйна, шчыра і сумленна паведамлена абы, што іх цікавіць. А менаві-

та — аб прычынах і аbstавінах зносу міні-рынку, працайднікі якога, дарэчы, мелі дамовы на арэнду тэрыторыі да 2011 года, аб нечаканым плане пабудовы спартыўнага комплексу ў мікрараёне, дзе не хапае дзіцячых садкоў і школ, дзе няма кінатэатра ці якой іншай культурнай установы.

...Сумнае заканчэнне першай у Магілёве спробы актыўнага ўдзелу гараджан у жыцці свайго горада з дапамогай мясцовага рефэрэндуму супала з адзначэннем 432-й гадавіны з дня атрымання Магілёвам Магдзбургскага права. Дарэчы, нагадаем, што асноўнай адметнасцю яго быў непасрэдны і паважны ўдзел гараджан у кіраванні справамі горада і сваім жыццём.

ВІКТАР ЗАКОННЫ.

ЧАС СЯДАЦЬ ЗА КРУГЛЫ СТОЛ

Газета друкуе апошнюю, трэцюю частку артыкула Валерыя Косткі. Яна прысвечана канкрэтным планам выйсця з сістэмнага крэзісу, у якім даўно знаходзіцца наша краіна.

Думаю, надзвычай актуальна ідэя своеасаблівага беларускага круглага стала. На першым этапе высвятляюцца ўсе погляды на праблемы і "хваробы" нашага грамадства. Прычым ніякія спрэчкі і абмеркаванні не праводзяцца. Усім жадаючым прадастаўляеца права выказаць сваё бачанне, і ўсе ўдзельнікі признаюць яго правільным.

Безумоўна, знойдуцца тыя, хто скажа: "З гэтымі дэбламі і адмарозкамі ад апазіцыі няма аб чым гаварыць". З другога боку таксама знойдуцца тыя, хто адкажа: "З гэтай злачыннай уладай ні за які круглы стол сядаць нельга". Акрамя таго, эмэцыянальны падыход заўсёды нясе ў сабе адмоўны, разбуразльны зарад энергіі і праблемы, як правіла, не вырашае. Круглы стол — гэта спроба аб'яднання розуму, ён больш адпавядзе мэце "Мы адзіны беларускі народ". Не трэба забываць і пра тое, што ёсьць пэўныя сілы (тэма не гэтага артыкула), якія якраз зацікаўлены ў тым, каб мы не былі адзінім беларускім народам і ўвогуле, каб мы народам не былі. І ўсе гэтыя міжусобныя бойкі, сваркі і разборкі на каўрысці менавіта ім і супраць нас.

Пошук віны — гэта зайседы эмоцый. У гэтым артыкуле хадзелася б пазбегнуць эмоцый, таму і не кранаю персаналіі і не высвятляю адносіны.

Каб не пакінуць месца эмоціям падчас круглага стала, усе ўдзельнікі дамаўляюцца на асобы не пераходзіць, асабістых адносін не высвятляць і абрэзы не выкарыстоўваць. Разглядаюцца толькі праблемы ў розных галінах жыцця. Ніякіх спрэчак на першым этапе не вядзеца, галасаваннія не арганізуецца.

Акрамя вышэйшых кіраунікоў улады і лідэраў усіх апазі-

цыйных палітычных партый у круглым стале павінны прыняць уздел лідэры грамадскіх аб'яднанняў, прадстаўнікі нацыянальнай інтэлігенцыі, духавенства (розных канфесій). Грамадзянам, якія пажадаюць выказаць свой погляд, павінна быць прадастаўлена магчымасць на тэлебачанні, радыё і

гледжання, менавіта на гэтым этапе было б мэтазгодным пачынаць работу групе Я.Раманчука, Л.Заікі і інш. Без фармату, умоў і гарантый яны могуць выканаць ролю той самай "шкуры авечкі", і ўся іх праца і шкырыя імкненні будуть дарэмнымі, а праграма "100 крокай" стане шляхам у нікуды.

Трэці этап — практычны. Самы працяглы і складаны. За выкананне бяруцца прафесійныя арганізатары, кіруючыя работнікі і кіраунікі вытворчасці. Ведаючы методыку і ма-

За круглы стол апазіцыя і улада ўжо садзіліся, але з гэтага нічога плённага не атрымалася.

у іншых СМІ. Іх погляд таксама трэба ўлічыць у агульным спісе праблем.

Фармат круглага стала павінен аbumовіць гарантый, што не адзін з ўдзельнікаў не будзе выкарыстоўваць ідэю круглага стала ў якасці "шкуры авечкі", каб замаскіраваць нязменную сутнасць сваёй пазіцыі. Мняніць трэба сутнасць.

Пасля афармлення фармату, умоў і гарантый, а таксама вызначэння ўсяго спіса праблем пачынаецца другі этап круглага стала — этап "абстрактнага мыслення". За стол сядзяцца прафесійныя навукоўцы і аналітыкі, якія вывучаюць спіс "хвароб" і па кожным пункце назначаюць навукова аргументаваны курс "лячэння". Прадстаўнікі першага этапу ствараюць "назіральны савет", каб не адна "хвароба" не засталася без увагі. З майго пункта

ючы адпаведныя рэкамендацыі, яны праводзяць у жыццё рашэнні, прынятыя на другім этапе. Удзельнікі круглага стала першага і другога этапаў ствараюць "назіральны савет" для кантролю за выкананнем методыкі "лячэння" па кожнай хваробе.

Падчас працы круглага стала яго ўдзельнікі павінны дамовіцца аб тым, каб не выкарыстоўваць СМІ дзеля падфарбоўкі і падмалёўкі праблем і недахопаў.

Выбар ёсьць у кожнага з бакоў. Для апазіцыі крэзіс — паплечнік у палітычнай барацьбе. Можна моцна не напружвацца. Гнеў, эмоцыі і пратест не падпарацкоўваюцца ўказам і дэкрэтам і заўсёды накіраваны супраць улады, тым больш у нашай краіне. Таму што ні аднаго прадстаўніка апазіцыі пры уладзе няма, у тым ліку і ў

парламенце. Ні аднаго! Ёсьць толькі небяспечнасць, што разам з уладай пад націкам эмэцыянальнай хвалі можа не ўтрымацца і слабая апазіцыя. А з пены і мутнай вады на грэбень рэвалюцыйнай хвалі выпадкова выскачаць палітыкі з моцнымі локцямі і луджаным горлам. Аб гэтым напісаныя выше.

Пры пэўных умовах і гарантых з боку ўлады апазіцыя можа прыняць ідэю круглага стала. Толькі круглы стол не павінен ператварыцца ў картачную гульню "ў дурня". Бо ў пройгрышы застанецца ўвесь беларускі народ.

Улада мае менш прасторы для манеўра. З рэвалюцыйнымі масамі ёй не ўадным напрамку. За ўвесь час свайго існавання ўлада страйціла шмат даверу сваіх грамадзян. Не дабавіла аўтарытэту ёй адмена льгот пенсінерам, павышэнне і памяншэнне заробку вайскоўцам, супрацоўнікам МУС і КДБ, зніжэнне стаўкі першага разраду бюджетнікам, змяншэнне часоў выкладання для настаўнікаў, пагаршэнне умоў для прадпрымальнікаў, апошняя дэвалівцыя для ўсіх грамадзян і г.д. На маю думку, улада павінна не толькі падтрымаць ідэю круглагага стала, але стаць ініцыятарам яго правядзення і гарантам сумленных правілаў. Дарэчы, гордасць — адзін са смяротных грахоў, і калі яна ў наяўнасці ва ўлады ці апазіцыі, гаворку можна весці пра духоўны крэзіс самой улады (апазіцыі).

Што рабіць? Пачынаем разграбаць завалы (барыкады) у галовах (каб не з'явіліся на вуліцах). Гэта азначае круглы стол, а круглы стол азначае пачатак будаўніцтва нашага новага дома пад назвай "Беларусь". "Надышоў час..." азначае "не спазніцеся, бо ўсе гэтыя барыкады разам з галовамі змые рэвалюцыйнай хвалі". Хаця, зноў жа, гэта не наша нацыянальная традыцыя "До оснований, а затым...", тым не менш затым прыйдзеца ўсё пройма будаваць наш новы дом пад назвай "Беларусь".

ВАЛЕР КОСТКА.

У ОРШЫ ПУШКІНА “АДЦЭНЗУРАВАЛІ”

На выставе вядомага беларускага мастака ў музеі Караткевіча наведальнікі не пабачылі адзін скандалны, як палічылі ідэолагі, стэнд. А прысвячаўся ён звычайнай вясковай цэркаўцы...

Сімвалічна, што выставка адкрылася 22 лютага, калі ў краіне адзначалася 20-годдзе вываду савецкіх войскаў з Афганістана. Сам Але́сь Пушкін два гады служыў там у верталётным палку. І адзін са стэндаў мастак прысвяціў сваёй вайне: фотаздымкі з асабістага архіву, надпісы на фарсі, афіцыйная памятка савецкаму воіну – усё на тле некалі сакрэтнай карты Кабула з наваколямі з пазначэннем размяшчэння савецкіх вайсковых часцей.

Аднак мастацкая дамінанта — паклон тым маці Беларусі, сыны якіх ваявалі ў несправядлівой вайне.

Спадар Пушкін паказаў іканапіс, роспісы інтэр'ераў цэрквеў і касцёлаў Беларусі. Яны прадстаўлены ў копіях і фотаздымках, якія зафіксавалі працу мастака на некаторых аб'ектах. Але ёсць і некалькі арыгіналаў.

Так, адкрываеца выставка з арыгінальнай работы Маці Божай Аршанская,

Але́сь Пушкін (на фота злева) мастак і па прызванні, і па жыцці

спісанай мастаком з рэпрадукцыі цуда-творнага абрэза XVIII ст., які некалі належаў аршанскаму Куцеінскому Успенскому жаночаму манастыру. Уражвае і абрэз вядомай Божай Маці Вastrабрамскай, якая лічыцца адной з нацыянальных святынь.

Што да скандалаў, дык ідэалагічныя цэнзары знялі стэнд з фотарэпрадукцыямі той часткі роспісаў праваслаўнай

царквы пасёлка Бобр, якія былі зафарбованы чорнай фарбай не так даўно. Роспіс уяўляў сабой фігуру грэшнікаў ля варот пекла, дзе лёгка пазнаваліся постаті Лукашэнкі, амапаўцаў у камуфляжы з дубінкамі і самога Філарэта. Мяркуецца, што выставка будзе экспанавацца да 18 сакавіка.

АЛЕГ ГРАБЛЕЎСКИ, regionby.org

«РАССТРАЛЯНЯЯ ЛІТАРАТУРА» АЖЫЛА

Прэзентацыя кнігі пад такоі назвай адбылася ў Гародні. Па сутнасці, антalogіі знішчэння беларускай літаратуры на 696 старонках. Унікальная з'ява.

Унікальная таму, што ў кнізе сабраны творы 66 беларускіх літаратараў, знішчаных сталінскім рэжымам у 1920—1950-я гады мінулага стагоддзя. Літаратарап, якіх мы практична не ведалі і не ведаем да сённяшняга часу. За выключэннем, безумоўна, некалькіх прозвішчаў, якія часцей за іншых усплы-

валі ў матэрывалях даследчыкаў і даходзілі да нашага ўсведамлення. Напрыклад, Гартны, Гарэцкі, Зарэцкі, Галавач...

Астатнія прадстаўнікі тагачаснай беларускай літаратуры заставаліся невядомымі, быццам сапраўды іх творы былі расстраляны. Аднак аўтары сцвярджаюць, што назва кнігі ўмоўная, хутчэй метафорычная, бо літаратуру расстраліць нельга.

Што, дарэчы, яны і даказалі. Яны — гэта ўкладальнік кнігі Міхась Скобла, аўтар прадмовы Анатоль Сідарэвіч,

а таксама Лідзія Савік і Кастусь Цвірка.

— Большасць расстраляных творцаў — 30—40-гадовыя людзі, у самым росквіце жыцця кожнага чалавека. Я не могу сказаць, якім былі б мы сёння і якой была б наша літаратура і культура, калі б гэтыя людзі жылі, — зазначыў паэт Міхась Скобла. — Але што іншымі — безумоўна.

Аўтары антalogіі расстралянай літаратуры паведамілі, што ў зборы не поўны пералік знішчаных паэтаў і празаікаў. Iх больш за 100, яшчэ два дзесяткі лёсай творцаў амаль

невядомыя, акрамя таго, што яны былі закатаваны, расстраляны, памерлі ў турмах і лагерах. Увогуле з 200 літаратараў перад вайной засталося каля 40 чалавек.

— Гэтыя людзі, — дадаў Міхась Скобла, — не займаліся тэрорам, не ваявалі супраць улады, многія змагаліся ў радах Чырвонай Армii. Але былі знішчаны за тое, што былі беларусамі і любілі сваю бацькаўшчыну. З-за гэтай любові яны і загінулі. Мы вярнулі беларусам спадчыну праз больші страты...

АЛЕСЬ ВАСІЛЬКОЎ.

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ ЧЫТАЦЬ НАШУ ГАЗЕТУ Ў ІНТЕРНЭЦЕ І Ў PDF-ВЕРСII,
ЗАХОДЗЬЦЕ НА САЙТ WWW.SVABODABY.NET.**

**КАЛІ ВЫ ХОЧАЦЕ АТРЫМЛІВАЦЬ PDF-ВЕРСIU ГАЗЕТЫ,
ПАВЕДАМЦЕ НАМ НА E-MAIL info@svabodaby.net ВАШ ЭЛЕКТРОННЫ АДРАС.**

Заснавальнік ТАА "Тут і цяпер"

Галоўны рэдактор А. Уласаў (email: info@svabodaby.net)

Адрас г. Мінск, вул. Касцюшкі, 18

Падпісана ў друку 22:55 25.02.09

Тыраж 299 экзэмпляраў